

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y AVISOS Y NOTICIAS

Any XV

Reus Divendres 9 Febrer de 1900

Núm. 3.487

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Administració Redacció

PLASSA DE LA CONSTRUCCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes . . . . . Ptas. 1
n provincials trimestre 3 50
Extranger y Ultramar 7
Anònims, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuades curacions y d'una acció general, son los millors pros pera demostrar que

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combas per crónica y rebelde que sia tota clase de . . . . .

TOS

La que paga més contribució de la provincia.

VINYAS AMERICANAS

MARCIAL OMBRÁS

PROPIETARI AGRICULTOR

FIGUERAS (Girona)

150.000 peus de 5 á 10 anys que produheixen anyalment:
DEU MILIONS D' ESTACAS   **DOS MILIONS DE BARBATS**

No compréu res sens visitar los meus criaderos

que son los més antics é importants d' Epanya.

PREUS REDUHITS

alcohol en la destilació de productes agrícoles distints del rabim y sos assiduos, y 'ls que tractan d' obtenirle per la crema del ví que no troba mercats, al Govern toca inclinar-se en favor d' uns ó d' altres.

Tinguis en compte que la elaboració del mal anomenat industrial constitueix per si mateix una utilitat molt beneficiosa pera 'ls agricultors: la del vínich es solament un medi supletori á falta de altre millor. La campinya espanyola té copiosas plantacions de vinya.

Nos ha sorpresos desocuyats lo tractat comarcal entre Fransa é Italia que determiná l' escassetat de demanda de nostrea caldos en lo mercat francès. Atents á la quantitat de ví que la crisis vitícola de la vèhina república demadà fa alguns anys, no hem vist que 's fés indispensable millorar las marcas pera colocalo en plassas de fácil sortida. Los camps floxerats de nostre principal comprador se han anat repoblant de ceps. Y com res hem fet per concorre ventajosamente á altres mercats nostra riquesa vinícola ó té que perdres ó 's té que transformar.

La destilació del alcohol vínich evita que s' esterilitzi lo treball de viticultors y vinicultors. Una larga sèrie d' ells, se obtenen de grans, féculas, fostas, etc. Es mes barata sa elaboració; poden per lo tant vendres á preus baixos.

Si el fisco imposa lo mateix gravamen al alcohol destilat del ví que al d' altre procedencia, resulti protegida en grau sumeix la fabricació del de la industria lo qual beneficiará als que la destilin, en una quantitat proporcionada, á la bratura de las primeras materias, y perjudicará als que s' ocupan en la crema del ví, tant més quant major sia la diferencia en lo preu de las substancias de que s' extreu, encara suposant que sia idéntich lo preu per unitat de volumen.

De modo que quan se demana que l' impost de fabricació sobre 'ls alcohols sia diferencial y consisteixi en cinch pessetas pera 'ls vínichs y en curanta pera 'ls industrials, s' intentia duas cosas: Primer, suplir la desigualtat de las condicions econòmicas precedents á la presentació en lo mercat d' un y altre, y segon sostenir en lo periodo de tregua que s' ebri pera la industria vinícola aquest manantial de riquesa, fins que la obertura de plassas compradoras y 'l millorament de las elaboracions, nos permeten prescindir del recora eventual de la destilació. Apareixen industrias novas per las que se utilisin com manantials del hidrocarburo de que parlém productos agrícola diferents. Aquets son escassos en nostres capas laborables.

Que se 'ls hi obrin las aduanas y s' importin en nostre país. Es plausible que 'l treball industrial fet sobre la base de tals productos, trobi nous y més cuantiosos rendiments. Pero la cuestió actual versa principalment sobre la situació crítica de nostra viticultura. Y encara que no s' atribuïheixi absoluta permanencia als medis que s' apliquin pera millorarla, importa molt que 's deixi lliure d' obstacles lo camí que hi ha que seguir.

Ara bé; després d'aquest minucios estudi ¿pot sacrificarse una gran part de la agricultura per estimular aplicacions industrials, ab qual encareixement sols se cambia la forma de la utilitat? No hi ha que desatendre aixó. Lo ví se converteix en alcohol ó no 's ven. Las altres primeras materias tenen mercats pera 'l consúm, encara que no s' transformin en alcohol. ¿Cap á quin costat s' inclinará la balansa? Heus aquí lo problema á resoldre.

EMPELTADOR DE CEPS AMERICANS

S' ofereix un de molt práctic y barat. Dirigitse á D. Francesch Margalef, carrer Galera, núm. 3, ó al senyor Rosich, Arrabal de Jesús, magatzém.

RUPESTRIS LOT

Hi ha sis mil barbats superiors pera vendre junts ó en part. OLIVA Plassa Baluart (a) Garrofas

Secció doctrinal

Un régim que mor

Los burocratas espanyols no enganyan á ningú quan negan l' existencia d' una cuestió catalana. Pera ells lo convenient fora una tranquil·litat absoluta que 'ls permetés l' exercici del poder sense cap mena d' entrebanchs, pero la realitat está ben lluny d' aquest ideal. Dintre l' Estat espanyol hi ha una cuestió catalana, que afecta á la seva constitució: lo problema te una existencia real y positiva, per més que 'l neguin, y bona prova que l' únich que 's discuteix y que apassionava es aixó, está en los debats parlamentaris.

S' enganyan á gratient los que á tota hora proclaman que tots los espanyols son iguals ó que 'ls separan lleugeres diferencias, y únicament es explicable aquet criteri per una gran ignorancia y per un gran desconeixement de la realitat.

Los que parlan d' esperit nacional, d' unitat de llenguatge, cultura y de legislació se refereixen sempre al llenguatge, cultura y dret castellá, á una unitat no nacional, perque aquesta unitat en lo sentit que alguns volen dar á aquesta paraula, no s' ha fet en la realitat es y será ficticia y artificiosa la que pugui fer-lo legislador desde 'l poder y imposita per la forsa.

Lo problema catalá existeix y es lo problema de la constitució del Estat espanyol, no separatista com volen suposar los castellanistas (dantlos aquet nom en oposició al de catalanistas), sino com la lluyta de las duas tendencias més poderosas que 's marcan dins la diversitat de tipus que constitueixen l' Es-

tat. Aquestas duas tendencias, aquets dos criteris distints y fins oposats, neixen naturalment del modo d' ésser dels dos pobles més importants que 'l format avuy lo primer y 'l poble catalá.

altres ordres, que no volém ésser hegemonia del Estat, hegemonia que no li ha sigut en molt de temps discutida, pero avuy, que á una decadencia espantosa del primer se realisa un prodigiós renaixement del segon, aquest li disputa la direcció política, resultant d' aquí la lluyta que estém presenciand y quins resultats, si consultém als fets, no son pas dificultosos de preveure.

Aquets ens diuen que 'l poble castellá es avuy intel·lectual y materialment un poble domicat per altres pobles, y especialment per lo catalá. La literatura castellana, pobre en obras originals, se nodreix d' altrás literaturas, entre ellas, de la catalana, y científicament está dominat pel centres intel·lectuals d' Europa; económicament ho está absolutament pels catalans, las sevas tradicions polítiques absolutistas son rebutjadas per las modernas corrents expansivas que avuy dominan en tot lo mon y son las tradicionals de la política catalana.

Aixó es lo que 'ns diu la realitat, los fets, contra 'ls que no hi valen las disquisicions ni las figuras retóricas. La consecuencia es fácil de deduhirla: en aquestas condicions es impossible que 'l poble castellá continuhi exercint per molt temps la hegemonia del Estat; es poble venut, entre altrás rahons, perque las corrents históricas que un jorn li foren favorables, avuy li son contrarias. Tot lo sea edifici absolutista y centralista, rebossat de per fora ab moteradas y pinturas de cosas modernas, cau, com cau tot lo vell, pera fer lloch á las cosas novas, més conformes ab la realitat y ab las necessitats dels temps nous.

La forsa de l' inercia los aguanta, la lloyta, fins potser será llarga, pero política y socialment, l' obra del grupo castellá es obra fracassada.

Problemas á resoldre

Tractém en general de la cuestió dels alcohols, pero sens entrar á fondo en ells.

Reservavam áqueix treball pera altre article que es lo d' avuy.

La tal cuestió está sent causa de molts apassionaments. Pientejis en ella un problema de gran interés nacional. Posats devant per devant los que buscan l'

Notas agrícolas

Per ordeureho d'interés para la classe agrícola, copiam las següents notes:

«La curació de las malalties criptogámicas del cop, en especial del «Oidium», pel sofre, es un fet conegut de tot viticultor.

«La acció del sofre es tant més eficaç quant més és, més divisible, més impalpable sia 'l mateix, perquè sa adherència es millor y major lo contacte que ofereix als agents admesféric que 'l volatilen ó 's combinan ab ell pera accionar sobre 'l oídiogram.

Lo «Sofre precipitat Schloesing», obtingut en la purificació del gas, se presenta en forma d'un polvo impalpable y quina fina 1' calcula en 8.020 vegades major que la del sofre sublimat.

Degut á aquestes circumstancies de major finura, la acció del sofre precipitat es immediata y mel més enérgica que la del sofre sublimat; substitueix á aquest ab ventatja y economia perquè la gran activitat del sofre precipitat requereix sia empleat en menor quantitat.

Sa composició al análsis es com segueix:

Sofre precipitat.	30 à 35 per 100
Id. combinat.	6 à 7 per 100
Oxit de ferro.	10 à 12 per 100
Cals.	6 à 7 per 100
Cyanogeno (unit á calç ó ferro).	0,2 à 0,3 per 100
Acit carbónich, materias orgánicas y alquitranosas.	15 à 30 per 100

Encara que á primera vista la quantitat de sofre continguda en aquest polvo sembla curta, no obstant 75 kilos del mateix produheixen sobre la vinya atacada del «oidium» un efecte molt més satisfactori que 100 kilos de sofre sublimat.

La aplicació del «Sofre precipitat Schloesing» se fa millor ab un bon ensofrador que reparteixi 'l polvo de manera uniforme al ensemps que gasta molta menor quantitat que quan es repartit á má. En aquest última cas sempre 's tira massa sofre sense profit, y pera evitar aquest inconvenient ab lo «Sofre precipitat Schloesing», es recomanable barrejarlo ab un 50 per 100 de calç hidrúlica finament mólt, lo qual, naturalment, es innecessari empleant un aparato reparador.

Una quantitat de 100 kilos d'una barreja de mantat aplicacions á má per hectárea de vinya. De sofre precipitat sense barreja de calç bastan 50 kilos pera dues aplicacions ab ensofradors, no devent may emplearse més de 30 à 35 kilos per hectárea en una aplicació, perquè en plé istiu y en las horas més calentes del dia, pot una major quantitat causar cremades per la rápida velatilisació del sofre precipitat, fins quan tals cremades després de des ó tres dias provocan una nova vegetació tant més fresca.

Lo «Sofre precipitat Schloesing» combat en absolut l'«oidium» de la vinya.

Lo «Sofre precipitat Schloesing sulfat», contademés un 6 per 100 de sulfat de coure, cura radicalment la vinya del «oidium», del «mildiu» y del «rota», aixís com las malalties de la temaquera, de la patata y del cacahuet.

Lo sofre precipitat Schloesing á la nicotina» combat no solzament tetas las malalties criptogámicas, sino que també neteja las plantas de tots los insectes.

CRÓNICA

Observacions Meteorològicas

del dia 8 de Febrer de 1900

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel.	Observ. particular
9 m.	746	97	16'	21'	Núvol	
3 t.	746	97				

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS		NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Ter. tip.	direcci.	classe	can.	can.
9 m.	Sol. 12	5	7	E.	Cun Nin	1'0	1'0
3 t.	Sombra 10		8	E.			

Hem rebut sagells de la «Unió Catalanista» de la darrera emissió.

Tots quants companys de causa desitgin adquirirne poden ferho en nostra Redacció.

Ahir se trobaven en nostra ciutat lo senyor governador civil de la provincia don Manuel Luengo y Prieto y 'l diputat senyor Mataix, los quals visitaren á las autoritats locals quinas les reberen com mereixen dits personatjes y acompanyaren durant sa estancia á Reus.

Ahir á la tarde un kero que dirigia un cotxe mortuori tingué la dia de caurer del pesant passantli una de las rodar una part del cos fracturantli un bras.

Altre cop la pluja ha ternat á afaverir ja que durant tot lo dia d'abiquasi sens interrupció caygué una pluja molt pausada que ha de ser en extréma beneficiosa per nostres car.

Contestat á un telegrama de «La Ven del Segre», va enviar lo senyor Oyellas al apreciable confrare, lo següent despatx:

«Agraheixo la sevellaicació. Acabo de rebear declaracions del presint del Consell senyor Silvels, que resolen lo conflicte oferint camí pera deixar sens efecte las resolucions ls jutjes d'instrucció. Me felicito y 'ls felicito.»

Lo setmanari lleyda contesta 'l següent:

«Li enviém lo testimoni del mes fonda agraheiment per la seva brillant campanya en pró de las aspiracions catalanistas oprimidas per la seva atenció comunicantnos éxit.»

L'Associació Catalánista de Lleyda també ha enviat expressius telegrams als senyors Cañellas y Soler March per la seva brillant campanya sostenint la legalitat del programa catalanista.

Se diu quá ha sigut detingut á Fatarella lo criminal que voltaba per aquell terme y el cual assessiná fa pochos dias á un infelispagés.

Lo dia 24 d'aquestmes, sembla que comensará á publicarse á Barcelonann periódich titulat «Catalunya Nova», y será portaveu del moviment artístich dels coros catalans.

Participan de Vendrell que s'han declarat en huelga les obrers boters d'aquella vila per no haverlosi sigut concedit pels perons l'augment de preu en la má d'obra, que reclamaven.

Ab motiu de la brillant campanya que, en defensa de Catalunya, está sostenint aquets dias en lo Congrés nostre estimat amich senyor Cañellas, alguns periódichs de Madrid parlan de nostra regió en forma tan censurable, que sols mereixen lo més absolut despreci.

lunya, la patria del immortal Fortuny, no existeix un sol pintor, ni pot comptarse ab altre poeta que Jacinto Verdguer, que no arriba á ser—afegeix—ni lo que Pep Estrañi.

¡Si coneixerán nostra regió aqueixos senyers! S'han proposat, sens duple, contra 'ls nobles impulsos del poble catalá, que 'ls odiém y si continúan per aqueix camí ho conseguiran.

Insensatesas de la magnitud de las que quedan apuntadas no poden donar altre fruyt.

Lo «Diario oficial» de Lisboa anuncia que ha desaparegut la peste bubónica de Oporto y que han sigut suprimidas totas las disposicions adoptadas contra las procedencias de dita ciutat.

En cambi á Bombay torna á fer de las zevas la peste.

Lo dia 6 se registraren en dita ciutat 408 defuncions.

L'Institut Agricol Catalá de Sant Isidro, de Barcelona, ha dirigit al ministre d'Hisenda lo següent telegrama:

«Institut Agricol Catalá prega V. E. que, tinguent en compte observacions que en 30 desembre 98 va tenir l'honor de dirigir al ministeri sollicitant se permetés lo lliure conreu del tabach y protegissin conreus plantas sucreras y cotó, presti 'l seu valió censurs pera que secundant aspiracions generals d'agricultors, se permeti com més aviat miller lo conreu del tabach.»

L'esmentat telegrama ha sigut cursat per la presidencia de la Federació Agrícola Catalana á las 28 societats agrícolas que entre Catalunya y Balears la constitueixen, á duás de Saragossa y á una de Xerés de la Frontera que s'hi troban agregadas pera que ajudin á las gestions dirigidas á que 's permeti per las lleys lo conreu del tabach.

Segons l'últim cens industrial de París, la gran ciutat te 28.835 establiments shont se ven vi.

Madrid compte actualment ab 6.723 establiments de la mateixa índole.

Le recaudat en lo dia d'ahir en la Administració de Consums per diferents especies puja á la quantitat de 961'15 pessetas.

Del dilluns al dimecres próxim es esperat en lo port de Barcelona lo vapor correo «Alicantes», procedent de Manila, conduhint numerosos ex-presoners dels tagalos.

Comunican de Lleyda que en lo Montseny, en los Pirineus y en altres sonas elevadas han caigut copiosissimas nevadas, veyentes desde aquella capital completament blanques ditas últimes montenyas.

Bibliografia

«LA FAMILIA ASPARÓ».—Novela de costums dels nostres temps, original de D.ª Dolores Moncerdá de Macià.

Si Donya Dolores Moncerdá no tingués ja un sitial en lloch pre-heminent dintre de la literatura catalana, ab la «Familia Asparó» sobreria pera conquistarsel. Es una novela molt sentida, escrita ab suma pulcritud, y sobre tot, los personatges son estudiats á fondo, fins al cor y per xó tots se veuhen ab gran relleu, plens de vida y realitat. Una de las moltas condicions y mérit que la obra reuneix es lo llenguatge apropiat de cada personatge.

Sobre tot lo capítul en lo cual la autora ens porta á una presó fentnos escoltar un diálech d'una presa ab un dels protagonistes de la obra, es d'una realitat agre-dolsa que connoy y que fa admirar las dots d'observació de la Sra. Moncerdá.

En resúm. es una joia mes per nostra literatura patria y de mes valor per ser obra d'una dona, ja que desgraciadament de donas n'hi ha pocas que posseheixin cultura intelectual.

Ens resta solzament felicitar á sa autora y recomanar á nostres llegidors no deixin de llegir «La Familia Asparó».

CONFERENCIAS DE DERECHO CIVIL CATALÁN per don Joan de Deu Trias.

Lo senyor Trias, Catedràich de dret internacional en la Universitat de Barcelona ha recopilat en un tomo las notables conferencias pronunciadas l'any 1897 si no recordém malament.

Aplaudim la idea del Sr. Trias perquè treballs de la índole dels que 'ns ocupa mereixen deixar mes rastre que 'l deix que una peroració, que poch á poch se va esborrant de la pensa dels oyents, y aquestos han aixís es precís que sigan estudiats fondatament per tots los fills de la terra que 's preocupan pel benestar de sa patria.

C.

Secció oficial

Alcaldía Constitucional de la ciutat de Reus

Segons me participa 'l senyor Alcalde de Montroig, durant los dias 11, 12 y 13 del actual, estará oberta la cobranza del primer trimestre de la contribució en las horas de costum.

Aixís mateix me diu lo de Vilseca, que la cobranza del expressat trimestre de contribució, estará oberta los dias 12, 13, 14 y 15, y horas acostumadas.

Lo que 's fa públich pera coneixement d'aquestos vehins:

Reus 8 de Febrer de 1900.—L'Alcalde, Pau Font de Rubinat.

Registre civil

del dia 7 de Febrer de 1900

Naixements

María Vallverdú Musté, de Pere y Antonia.—María Sedó Garro, de Joseph y Francisca.—Joseph Jové Musté, de Joseph y María.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Joan Mallaré Tost, 54 anys, Plassa Constitució, 15.—Antonia Ribé Gamá, 47 anys, Miramar, 9.

Secció religiosa

Sant d'avy.—Sant Fructuós.

Sant de demá.—Sant Jascinto.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 7

De Cetta, en 1 dia, v. Correo de Cartagena, de 258 ts., ab efectes.

De Valencia y Barcelona, en 2 dias, v. Perez, de 823 ts., ab efectes, consignat á D. Joseph María Ricomá.

De Barcelona, en 6 horas, v. inglés Georgian, de

